

ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و تاثیر آن بر رفتار مالی

آی‌تک دوردی نژاد کر^۱، پرویز سعیدی^{۲*}

^۱گروه حسابداری، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

^۲گروه حسابداری، واحد علی‌آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی‌آباد کتول، ایران.

چکیده

درک از حسابداری رفتاری، ارتباط زیادی با مطالعات جوانب انسانی در امور مالی دارد. این موضوع به این دلیل مهم است که تحقیق با تمرکز بر کاربران گزارش‌های مالی و خصوصیاتشان اغلب فرض می‌گیرد که اطلاعات مالی، بی‌طرف، بدون تبعیض و عاری از ارزش هستند. با این حال، اطلاعاتی که سرمایه‌گذاران و مشارکت‌کنندگان در بازار سرمایه برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی بکار می‌گیرند توسط حسابداری تهیه می‌شود که با بکارگیری استانداردهای حسابداری از قضاوت‌های حرفه‌ای‌شان بهره می‌گیرند. هدف این مقاله بررسی تاثیر نقش حسابداری بر رفتار مالی است. به منظور استنباط فرضیه‌های پژوهش از پرسشنامه استفاده می‌شود؛ این پرسشنامه بین ۲۸۸ نفر از سرمایه‌گذاران در سال ۱۳۹۶ توزیع گردیده است. فرضیه اصلی رابطه بین ادراک استانداردهای حسابداری و رفتار مالی مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌دهند بین ادراک استانداردهای حسابداری و رفتار مالی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: نقش حسابداران، رفتار مالی، قضاوت حرفه‌ای، گزارش‌های مالی، تصمیمات اقتصادی.

پذیرش: ۱۳۹۸/۴/۱۸

اصلاح: ۱۳۹۸/۲/۲۵

دریافت: ۱۳۹۸/۱/۱

۱- مقدمه

باتوجه به جدیدبودن مبحث رفتار مالی، در ارتباط با نقش حسابداران و تاثیر آن بر رفتار مالی، مطالعات زیادی صورت نگرفته است. یکی از چهره‌های برجسته در زمینه رفتار مالی پروفیسور شفرین^۱ (۲۰۰۷) است. وی با نگارش مقاله‌های بسیار و انتشار کتاب چهارم خود با عنوان "مدیریت رفتار مالی شرکت‌ها: تصمیماتی که ارزش خلق می‌کنند" در سال ۲۰۰۷ که در آن به شناسایی موانع کلیدی روانشناسی برای تعیین میزان رفتار حداکثری همراه با گام‌هایی که مدیران می‌توانند در جهت کاهش اثرات این موانع بردارند، می‌پردازد و به توسعه دانش رفتار مالی کمک شایانی نموده است (سیف‌اللهی و همکاران، ۱۳۹۴). در طول چند سال گذشته، به نظر می‌رسد که ترویج آموزش مالی در برنامه‌ی مریبان، گروه‌های اجتماعی، کسب وکار، سازمان‌های دولتی، ارگان‌ها و سیاست‌گذاران، در اکثر کشورهای جهان افزایش یافته است. در کشور ما، توجه به این مسأله یعنی آموزش مالی و رفتار معقول مالی شخصی آنقدر که ما تصور می‌کنیم، فراگیر نیست و در حوزه رفتار با پول، افراد همواره آنقدر که تصور می‌کنند، معقول عمل نمی‌کنند. بسیاری از مردم علیرغم هوش، تلاش و سخت‌کوشی زیاد، پیشرفتی در وضعیت مالی‌شان حاصل نمی‌شود و هم‌چنان خود را درگیر مشکلات مالی می‌بینند، زیرا دانش مالی و اقتصادی موردنیاز

^۱ Shefrin

برای محیط واقعی کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری را کسب نکرده‌اند (کیانوش و همکاران، ۱۳۹۳). از طرفی، امروزه حسابداری به دنبال ایجاد یکپارچگی جهانی هم در سطح بازارها و هم در سیاست‌گذاری‌ها است. هدف از این سیاست‌گذاری‌ها در نهایت کاهش هزینه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات است. برای ایجاد این یکپارچگی لزوماً باید استانداردهای گزارشگری مالی و عملکرد آن مورد توجه قرار گیرد (بال^۱، ۲۰۰۶). استانداردهای مورد استفاده‌ی حسابداران و حسابرسان برای تهیه و تأیید گزارش‌های مالی در ایجاد قابلیت اطمینان، صحت و درستی اطلاعات مالی نقشی اساسی دارند و از جمله عوامل مهم برنامه‌ریزی توسعه‌ی اقتصادی به‌شمار می‌رود. بنابراین تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (خواست خدایی، ۱۳۹۴). به‌طور قابل توجه، تهیه و افشای اطلاعات حسابداری عمدتاً به‌وسیله استانداردهای حسابداری همانند استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی تعیین می‌شود. این استانداردها به وسیله استانداردگذاری در فرآیند سیاسی ایجاد شده و توسط حسابداران تفسیر و به‌کار گرفته می‌شوند. در نهایت، گزارش‌های مالی باید توسط حسابرسان تفسیر و توسط هیئت‌های اجرایی نظارت شود. هم‌چنین، مسائل رفتاری می‌توانند در این سه بُعد به‌وجود آیند: (۱) استانداردگذاری، (۲) تهیه‌ی گزارش‌های مالی و (۳) حسابرسی و اجرا (هلمان^۲، ۲۰۱۶). تلاش هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری بر این است که استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی عینی، بی‌طرف و عاری از ارزش باشد، زیرا هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری فرض می‌گیرد در صورتی که حسابداران سراسر جهان استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی را به‌کار گیرند، گزارش‌های مالی در کشورها قابل مقایسه هست. با این حال، مقالات حسابداری مدرکی بدهی ارائه می‌دهند که این موضوع همواره اتفاق نمی‌افتد (هلمان^۳ و همکاران، ۲۰۱۰). یکنواخت سازی استانداردهای حسابداری و استفاده از استانداردهای بین‌المللی، نیازمند استقرار سازه‌های مختلفی می‌باشد. از جمله‌ی این سازه‌ها می‌توان قدرت درک و تصور استفاده‌کنندگان حرفه‌ای از استانداردهای حسابداری بین‌المللی (حسابداران، حسابرسان، مدیران مالی و ...) را نام برد (خواست خدایی، ۱۳۹۴). تحقیق رفتاری در مورد تصمیمات سرمایه‌گذاری اغلب تنها بر جوانب انسانی سرمایه‌گذاران و ذینفعان ذریب‌ت تمرکز دارد. با این حال، اطلاعاتی که سرمایه‌گذاران و مشارکت‌کنندگان در بازارهای سرمایه برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی به‌کار می‌گیرند توسط حسابداران تهیه می‌شود که با تفسیر و به‌کارگیری استانداردهای حسابداری از قضاوت‌های حرفه‌ای‌شان بهره می‌گیرند (هلمان، ۲۰۱۶).

باتوجه به مطالب بیان‌شده، ضرورت دارد که ادراک استانداردهای گزارشگری مالی به‌عنوان عاملی مؤثر بر رفتار مالی مورد بررسی قرار گیرد. لذا، این پژوهش، با هدف پاسخگویی به این سؤال اصلی انجام می‌شود که آیا ادراک استانداردهای گزارشگری مالی بر رفتار مالی تأثیر معنادار دارد؟ هم‌چنین، باتوجه به عدم ورود پژوهشگران و نبود نمونه‌ی مشابه در کشور، لازم است این موضوع مورد بررسی تجربی قرار گیرد تا بتوان بر اساس یافته‌ها، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی بهتری شاهد بود. در ادامه، مبانی نظری و پیشینه‌ی پژوهش مطرح شده و سپس، روش، یافته‌ها و بحث و نتیجه‌گیری آورده شده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه‌ی پژوهش

۲-۱- ادراک استانداردهای گزارشگری مالی

حسابداری، فرآیندی است که به شناخت، اندازه‌گیری، تجزیه و تحلیل و گزارش اطلاعات اقتصادی می‌پردازد. اگر اصول و قواعدی برای این فرآیند مشخص نشود، موجب اختلال در گزارشگری خواهد شد و لذا کیفیت تصمیم‌های اقتصادی که بر پایه‌ی این اطلاعات اخذ می‌گردد، مطلوب نخواهد بود (ساعی و همکاران، ۱۳۹۶). به‌عبارتی، اطلاعات حسابداری از مهم‌ترین منابع اطلاعاتی است که به‌عنوان محصول اصلی سیستم حسابداری، نقش اساسی در تصمیم‌گیری‌های گروه‌های مختلف بازار سرمایه ایفا می‌کند. این اطلاعات طی یک فرآیند محاسباتی و براساس اصول و استانداردهای مراجع ذیصلاح اندازه‌گیری و ارائه می‌شود و اگر از شفافیت لازم برخوردار نباشد، احتمال تصمیم‌گیری‌های نادرست به‌وسیله گیرنده‌ی اطلاعات افزایش می‌یابد. برابر بند ۶، استاندارد شماره‌ی یک حسابداری ایران، ترجمه‌ی استاندارد بین‌المللی شماره‌ی یک، هدف از گزارشگری مالی، ارائه‌ی اطلاعاتی طبقه‌بندی شده درباره‌ی وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیم‌های اقتصادی مفید واقع می‌شود (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۹۵). حسابداری نقش مهمی در

^۱Ball
^۲Hellmann
^۳Hellmann

بازارهای سرمایه ایفا می‌کند، زیرا گزارش‌های مالی یک سازمان، خلاصه‌ای از نتایج اقتصادی فعالیت‌های تجاری و گسترده‌ترین منبع اطلاعاتی آن سازمان هستند. سیستم حسابداری یک سازمان، مکانیزمی جهت شناسایی و سنجش این فعالیت‌های تجاری ارائه کرده است که آن‌ها را در گزارش‌های مالی گرد آورده و به اطلاع سهامداران و سایر کاربران اطلاعات اقتصادی می‌رساند. هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابداری^۱ برای وضع یک سری استانداردهای گزارشگری مالی که به‌طور بین‌المللی قابل استفاده باشند، با هدف کاهش اختلافات بین‌المللی در استانداردهای حسابداری، مسئولیت بزرگی بر دوش دارد. در حقیقت، هیئت استانداردهای حسابداری در مقرر کردن استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی^۲ همانند استانداردهای حسابداری مورد قبول عموم به‌واسطه‌ی مجاز بودن بیش از ۱۱۵ کشور به استفاده از آن‌ها یا نیازشان به استفاده از این استانداردها به‌منظور گزارشگری مالی بسیار موفق عمل کرده است (هلمان، ۲۰۱۶). استانداردهای حسابداری، مقررات حاکم بر چگونگی انجام کار حسابداری هستند. استانداردها به عنوان قواعد پایدار مورد پذیرش همگان قرار می‌گیرند، اما در عمل به‌طور دائم در حال تغییرند. استانداردهای حسابداری معمولاً شامل سه بخش به شرح زیرند: شرح مسئله، بحث مستدل یا ارائه راه‌هایی برای حل مسئله، ارائه راه‌حل مطلوب. بنابراین بحث در مورد مسئله می‌تواند به روشن شدن ابعاد مختلف مسئله و در نتیجه ارائه‌ی راه‌حل مطلوب‌تر بینجامد. یکی از دلایل تدوین استانداردها، ارائه‌ی اطلاعات شفاف، قابل اعتماد و قابل مقایسه در مورد وضعیت مالی، نتایج عملیات و شیوه‌ی رفتار شرکت است (مختاری، ۱۳۹۴). اثر استانداردهای حسابداری بر گزارش‌های مالی زمانی روشن می‌شود که به تغییر در نتایج شرکت همانند نتیجه به‌کارگیری استانداردهای حسابداری که از قبل موجود بودند نگریسته شود. مثال خوبی از این مورد، گزارش مالی ۱۹۹۳ دایملر-بنز است که یکی از اولین شرکت‌های آلمانی در فهرست شرکت‌های بورس نیویورک بود. دایملر-بنز نیز به‌همین منظور مجبور شد تا اطلاعات مالی را براساس US-GAAP افشا کند و زیان شرکت داچ آلمان (DM) را ۱/۸ میلیارد نشان دهد. در همین سال، این شرکت سود ۶۱۵ میلیون پوندی را براساس آئین نامه بازگانی آلمان نشان داد (دوپنیک و پرا، ۲۰۱۵). این اختلاف به‌طور منطقی سبب ایجاد تردیدی در بین سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان شد و شاید در فشارهای ناشی از شرکت‌های چندملیتی، بازارهای بورس و ناظرین اوراق بهادار در جهت کاهش تنوع کلی شیوه‌های حسابداری، نقش داشته است (هلمان، ۲۰۱۶). در نهایت این‌که، اگر صورت‌های مالی با استفاده از مجموعه‌ای از استانداردهای حسابداری مشترک ارائه شود، می‌تواند سرمایه‌گذاران را در فهم بهتر شرایط سرمایه‌گذاری یاری کند (نظری و همکاران، ۱۳۹۲).

به‌طورکلی، امروزه با توجه به فرآیند تغییر روزافزون استانداردهای حسابداری جهت تهیه‌ی اطلاعات حسابداری باکیفیت‌تر و بین‌المللی شدن آن‌ها و براین اساس که در این زمان، انتخاب و استفاده از روش‌های حسابداری بیش‌تر بر پایه اصول است تا قوانین، استفاده از تحلیل و قضاوت‌های ذهنی حسابداران بیش‌تر از قبل شده است (مارتین^۳، ۲۰۰۲). قضاوت‌های ذهنی افراد می‌تواند از ادراک آن‌ها نشأت بگیرد. ادراک فرآیندی است که در آن، انسان‌ها با محیط اطرافشان ارتباط برقرار می‌کنند. براساس این تعریف، انسان‌ها نیاز به تفسیر، تجزیه و تحلیل و ترکیب اطلاعات به‌منظور ایجاد یک فهم و باور در ارتباط با تجربه و رفتارهای مناسب منطبق با تجربه دارند. در حقیقت، باورها و تفسیرها به هر شخص بستگی دارند، زیرا مردم به‌گونه‌ای متفاوت می‌بینند و دانش و ایده‌های متفاوتی دارند. در نتیجه، هنگامی که تفاوت‌های فردی وجود دارد، دریافت‌ها و تفسیر افراد نیز متفاوت خواهد بود (پیریاکول و وینگوان^۴، ۲۰۱۰).

۲-۲- رفتار مالی

گرچه اقتصاد جهانی از زمان رکود اقتصادی، بهبود یافته است، رشد اقتصادی در بسیاری از اقتصادهای نوظهور کند رفتار می‌کند. این بدان معنا است که در چنین اقتصادهایی، قیمت‌های پایین سهام و بازارهای ناپایدار، بهره‌وری ضعیف، و رشد آهسته در نیروی کار و سرمایه‌گذاری‌ها است. پیامدهای این موضوع برای افراد شامل نااطمینانی آتی مالی برای آن‌ها و نرخ بیکاری بالا می‌باشد. درحالی‌که، شواهد تجربی مبنی بر تأثیرهای روانشناختی دشواری اقتصادی موجود می‌باشد، با این حال، کمبود رویکردهای نظری در این زمینه بسیار احساس می‌شود. بنابراین، مطالعه در رابطه با توسعه و آزمون متغیرهای اقتصادی و روانشناختی در تعامل با یکدیگر و پیش‌بینی

^۱International Accounting Standards Board (IASB)

^۲International Financial Reporting Standards (IFRS)

^۳Martin

^۴Piriyakul and Wingwon

قصد و نیت افراد ضرورت پیدا می‌کند. بر اساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده و هم‌چنین تئوری عمل آگاهانه و حساب‌شده، می‌توان تمایل به انجام کار و نیت رفتاری افراد را در رفتار واقعی آن‌ها به‌طور گسترده پیش‌بینی کرد. مدل جامع جهت پیش‌بینی تمایل رفتاری افراد شامل عوامل پیش‌بینی‌کننده اقتصادی، عاطفی و انگیزشی در رابطه با نگرانی مالی و اختلال روانی می‌باشد. هم‌چنین، پیش‌بینی رفتار مالی افراد می‌تواند نگرانی مالی را کاهش دهد (فیکسنباوم و همکاران^۱، ۲۰۱۷). اندیشمندان اصطلاح "رفتار مالی" را برای ارجاع به رفتارهای مثبت یا خواسته‌ای به‌کار می‌برند که توسط اقتصاددانان و مصرف‌کنندگان به‌عنوان راه‌های پیشرفت خوشبختی مالی پیشنهاد می‌شود. رفتارهای عمومی مالی شامل فعالیت‌هایی در رابطه با پول نقد، مدیریت اعتباری و پس‌انداز می‌باشد (جینی^۲ و همکاران، ۲۰۰۳).

۲-۳- پیشینه پژوهش

در ایران، پژوهشی در رابطه با متغیرهای این پژوهش انجام نشده است. با این حال، سعی شده است که مطالعاتی مشابه با متغیرهای پژوهش حاضر در ادامه آورده شود که برای نمونه، ناصحی فر (۱۳۸۵)، در پژوهشی با عنوان "رفتار مصرف‌کنندگان خدمات مالی" به بررسی تأثیرگذاری درک رفتار مصرف‌کنندگان خدمات مالی و نیازها و خواسته‌های آن‌ها بر روی فعالیت‌های بازاریابی خدمات مالی پرداختند. تقاضای مصرف‌کنندگان خدمات مالی تحت تأثیر ویژگی‌های روانشناسی و رفتار آن‌ها است. به‌همین جهت، درک و شناخت رفتار مصرف‌کنندگان خدمات مالی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که در این پژوهش با توجه به اهمیت این موضوع به بررسی آن پرداخته است. هم‌چنین، محمودی و هادیان (۱۳۹۱)، در پژوهشی به بررسی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، تفسیر آن و قابلیت مقایسه‌ی شرکت‌ها پرداختند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان داد هماهنگ‌سازی استانداردها نیاز به زمان طولانی داشته و دو عامل فرهنگ و زبان (تفاوت‌های فرهنگی و زبانی) می‌تواند چگونگی کاربرد و تفسیر مناسب استانداردها را خدشه‌دار نموده، بر ارزش‌های حسابداری تأثیر گذاشته و در نتیجه قابلیت مقایسه‌ی صورت‌های مالی کشورها را تحت تأثیر قرار دهد. ساعی و همکاران (۱۳۹۶)، نیز با عنوان "بررسی دیدگاه استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در خصوص پذیرش و به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی" حاکی از رابطه‌ی مثبت و معنی‌داری بین سودمندی (هزینه-منفعت) و مسئولیت آموزش IFRS با مزایای ناشی از به‌کارگیری این استانداردها می‌باشد. علاوه بر این، می‌توان به چندین پژوهش خارجی اشاره کرد که برای نمونه، جینی و همکاران (۲۰۰۳)، در پژوهشی با عنوان "الگوی رفتار مالی: مفاهیمی برای مربیان و سیاست‌گذاران" به این نتیجه رسیدند که کشف الگوهای رفتارهای مالی با استفاده از مجموعه اطلاعات خاص و جدید می‌تواند در جهت کمک به مربیان جامعه، متخصصین در امر توسعه‌ی جامعه و سیاست‌گذاری که بر ارائه‌ی برنامه‌های آموزش مالی هدف‌گذاری می‌کنند، یاری‌رسان باشد. هم‌چنین، ژیانو^۳ و همکاران (۲۰۰۸)، در پژوهشی با عنوان "فعالیت برای خوشبختی: رفتار مالی و رضایت از زندگی در میان دانشجویان دانشگاه" به بررسی رابطه‌ی میان رفتار مالی و رضایت از زندگی در میان دانشجویان دانشگاه و تأثیر آن بر رضایت کلی از زندگی، پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که بعضی از دانشجویان دانشگاهی در رفتارهای خطرناک اعتباری مشارکت دارند که می‌تواند به نتایج منفی منتهی گردد. هم‌چنین، هلمان (۲۰۱۶)، در پژوهشی نشان داد اطلاعاتی که سرمایه‌گذاران و مشارکت‌کنندگان در بازار سرمایه برای اتخاذ تصمیمات اقتصادی به‌کار می‌گیرند توسط حسابداری تهیه می‌شود که با تفسیر و به‌کارگیری استانداردهای حسابداری از قضاوت‌های حرفه‌ای‌شان بهره می‌گیرند. استرومبک^۴ و همکاران (۲۰۱۷) نیز در پژوهشی با عنوان "آیا خودکنترلی، رفتار مالی و رفاه مالی پیش‌بینی می‌کند؟" به بررسی تأثیر اختلافات فردی در خودکنترلی و دیگر معیارهای ناخودآگاه بر رفتار مالی و رفاه مالی پرداختند. در این پژوهش، پرسشنامه‌ای مشتمل بر اندازه‌گیری‌های رفتار مالی، رفاه مالی، خودکنترلی، خوش‌بینی، تفکر تأملی و متغیرهای جمعیت‌شناختی برای نمونه‌ای متشکل از ۲۰۶۳ نفر از جمعیت سوئد فرستاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که افراد با خودکنترلی بالا، صرفه‌جویی بیش‌تر پول در حقوق‌های ماهیانه خود، رفتار مالی عمومی بهتر، احساس نگرانی در مورد مسائل مالی کم‌تر، و احساس امنیت بیش‌تر در وضعیت فعلی و آتی خود دارند.

^۱Fiksenbaum
^۲Jeanne
^۳Xiao
^۴Stromback

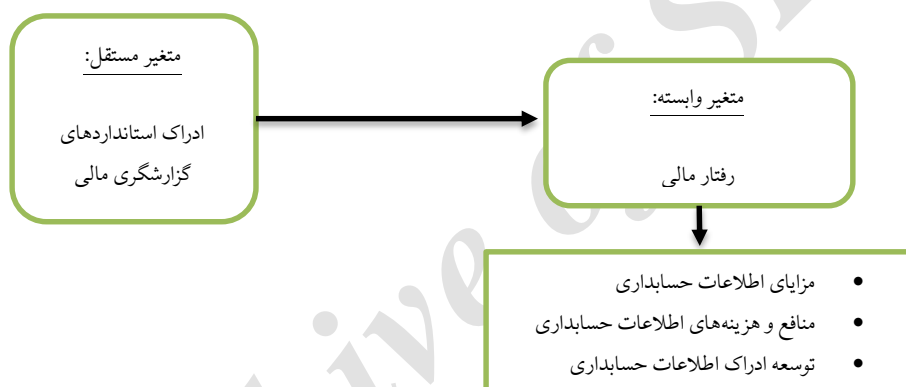
۳- فرضیه‌ها و مدل پژوهش

جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش حاضر و سنجش ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و تأثیر آن بر رفتار مالی، از پرسشنامه‌ی مشابه پژوهش بزکارت^۱ و همکاران (۲۰۱۳) استفاده شد. فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر تدوین گردید:

فرضیه‌ی اصلی: بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و رفتار مالی رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

- فرضیه‌ی فرعی اول: بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و مزایای اطلاعات حسابداری رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه‌ی فرعی دوم: بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
- فرضیه‌ی فرعی سوم: بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

باتوجه به فرضیه‌های فوق، چارچوب نظری الگوهای مفهومی بر روابط تئوریک میان شماری از عواملی مبتنی است که در مورد مسائل مورد تحقیق با اهمیت تشخیص داده شده‌اند. این چارچوب نظری با بررسی سوابق پژوهشی در قلمرو مسئله به‌گونه‌ای منطقی جریان پیدا می‌کند. باتوجه به ذکر تحقیقات گذشته، محقق مدل مفهومی زیر را به‌منظور بررسی نحوه‌ی تأثیرگذاری ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و تأثیر آن بر رفتار مالی که به‌صورت خودساخته مورد استفاده در این تحقیق می‌باشد به شرح زیر ارائه نموده است که در این الگو رفتار مالی به پیروی از پژوهش بزکارت و همکاران (۲۰۱۳)، با استفاده از سه معیار به‌دست آمده است.

شکل ۱- مدل مفهومی.

۳- تجزیه و تحلیل داده‌ها

بعد از گردآوری داده‌ها از نمونه‌ی معرف جامعه، نوبت به تحلیل داده‌ها می‌باشد. در تجزیه و تحلیل داده‌ها، سه هدف دنبال می‌شود: توصیف آماری اولیه از داده‌ها (آگاهی اولیه نسبت به داده‌ها)، آزمون برازش داده‌ها و آزمون فرضیه‌های پژوهش. به‌منظور استنباط فرضیه‌های پژوهش از پرسشنامه استفاده می‌شود، که این پرسشنامه بین ۲۸۸ نفر از کاربران اطلاعات حسابداری در سال ۱۳۹۶ توزیع خواهد شد. در ادامه، ابتدا به تحلیل‌های توصیفی و سپس به تحلیل‌های استنباطی پرداخته شده است.

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- تحلیل‌های توصیفی

تحلیل داده‌های مربوط به زمینه فعالیت پاسخ‌دهندگان.

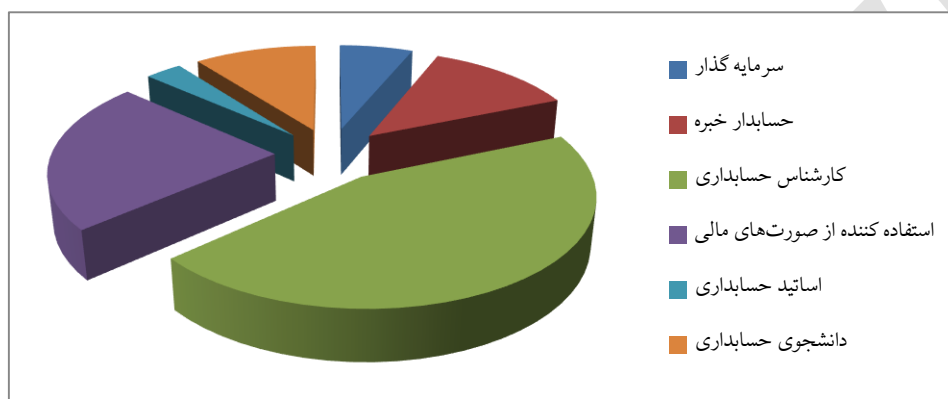

همان‌طور که در جدول ۱ مشخص است، بیش‌ترین مقدار توزیع فراوانی باتوجه به زمینه‌ی فعالیت مربوط به کارشناس حسابداری می‌باشد که ۴۴/۸ درصد را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱- توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان باتوجه به زمینه فعالیت.

زمینه فعالیت	فراوانی	فراوانی درصدی
سرمایه‌گذار	۱۸	۶/۳
حسابدار خبره	۳۶	۱۲/۵
کارشناس حسابداری	۱۲۹	۴۴/۸
اعتباردهندگان	۶۶	۲۲/۹
اساتید حسابداری	۹	۳/۱
دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد به بالای حسابداری	۳۰	۱۰/۴
جمع	۲۸۸	۱۰۰

در نمودار زیر این مطلب به خوبی به نمایش درآمده است.

شکل ۲- توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان باتوجه به زمینه‌ی فعالیت.

۲-۴- بررسی آمار توصیفی

در این قسمت به ارائه‌ی آمار توصیفی، محاسبه‌ی میانگین، بیش‌ترین و کم‌ترین، واریانس و ویژگی‌های متغیرهای نمونه پرداخته می‌شود. ارائه‌ی آمار توصیفی از آن جهت مهم است که باعث شناخت بهتر از جامعه و ویژگی‌های عمومی آن و هم‌چنین تحلیل بهتر ارتباط بین متغیرها می‌شود.

جدول ۲- آمار توصیفی هریک از متغیرهای استفاده شده در پژوهش.

متغیر	میانگین	انحراف معیار	واریانس	حداقل	حداکثر
ادراک استانداردهای گزارشگری مالی	۲/۷۹	۰/۶۵	۰/۴۲	۱/۲۵	۴/۷۵
مزایای اطلاعات حسابداری	۴/۱۵	۰/۵۳	۰/۲۸	۲/۵۰	۵/۰۰
منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری	۳/۸۵	۰/۵۰	۰/۲۵	۲/۷۵	۵/۰۰
توسعه ادراک اطلاعات حسابداری	۳/۱۷	۰/۵۱	۰/۲۶	۲/۳۳	۵/۰۰
رفتار مالی	۳/۷۷	۰/۳۹	۰/۱۵	۲/۸۲	۵/۰۰

پایایی یک ابزار اندازه‌گیری، عبارت است از درجه‌ی ثبات، همسانی و قابلیت پیش‌بینی آن در اندازه‌گیری هر آن‌چه اندازه می‌گیرد. این کیفیت، در هر نوع اندازه‌گیری، یک امر اساسی است. اکثر سازندگان آزمون و محققان اگر ضریب پایایی $0/90$ یا بیش‌تر را به دست آورند، احساس رضایت می‌کنند اما از ضریب کم‌تر از $0/70$ ناراضی می‌شوند. پایایی یک آزمون تا حدی تابع طول آزمون است. هر چه طول آزمون بیش‌تر باشد، پایایی آن بیش‌تر است. پایایی تا حدی تابع ناهمگنی گروه نیز است. ضریب پایایی با افزایش گستردگی یا ناهمگنی آزمودنی‌هایی که در آزمون شرکت می‌کنند، افزایش می‌یابد. برعکس، هر چه گروه نسبت به ویژگی‌ای که اندازه‌گیری می‌شود، همگن‌تر باشد، ضریب پایایی کم‌تر خواهد بود. در پایایی به این سؤال پاسخ داده می‌شود که آیا اندازه‌گیری مکرر در شرایط مشابه نتایج همسانی به دست می‌آید یا خیر، روش‌های مختلفی برای سنجش پایایی وجود دارد. در این پژوهش به منظور اندازه‌گیری پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ و با استفاده از نرم‌افزار Spss 22 انجام شده است. به‌طور کلی ضریب همبستگی آلفای کرونباخ، یک مقدار بین صفر و یک می‌باشد. در صورتی یک پرسشنامه پایاست که مقدار آلفای کرونباخ بزرگ‌تر از مقدار $0/70$ باشد و هرچه این مقدار به عدد ۱ نزدیک‌تر باشد پرسشنامه از پایایی بالاتری برخوردار می‌باشد.

جدول ۳- آزمون آلفای کرونباخ.

مؤلفه‌های پژوهش	ضریب آلفای کرونباخ
ادراک استانداردهای حسابداری	۰/۷۳
مزایای اطلاعات حسابداری	۰/۷۹
منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری	۰/۷۰
توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری	۰/۷۲
رفتار مالی	۰/۷۵
مجموع	۰/۷۶

جدول ۳، آلفای کرونباخ و تعداد سوالات یا متغیرها را ارائه می‌کند. از آن‌جایی که در این پژوهش مقدار آلفای کرونباخ $0/76$ و بزرگ‌تر از $0/70$ است، آزمون از پایایی قابل قبولی قبول است. روایی (اعتبار) به ارتباط منطقی بین پرسش‌های آزمون و مطلب مورد سنجش اشاره دارد. وقتی گفته می‌شود آزمون، روایی دارد به این معنا است که پرسش‌های آزمون به‌طور دقیق آن‌چه را که مورد نظر می‌باشد، می‌سنجد. اعتبار، جنبه‌های مختلف دارد و ارتباط بین پرسش و آزمودنی، با توجه به کلیه‌ی جنبه‌های آن حاصل می‌شود. در صورتی که این ارتباط وجود نداشته باشد اعتبار به وجود نمی‌آید. با عنایت به استفاده از نظرات اساتید و دیدگاه صاحب نظران روایی آن تأیید شده است.

۴-۴- تحلیل‌های استنباطی

آمار استنباطی مشخص می‌کند که آیا الگوها و فرآیندهای کشف شده در نمونه، در جامعه آماری هم کاربرد دارد یا خیر. آمار استنباطی شامل تمامی آمارها و آزمون‌هایی می‌گردد که به آزمون فرضیه‌های تحقیق و به‌عبارتی برآورد پارامترهای جامعه از آمارهای نمونه می‌پردازند. از این‌رو در قسمت آمار استنباطی باید دو مورد را هم‌زمان مورد توجه قرار داد: اول این‌که، فرضیه از کدام نوع می‌باشد. دوم این‌که، داده‌های ما در کدام سطح سنجش می‌باشند.

۴-۵- تحلیل عاملی تأییدی مدل‌های اندازه‌گیری

قبل از وارد شدن به مرحله‌ی آزمون فرضیات لازم است از صحت مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش اطمینان حاصل کنیم. لذا در ادامه، مدل‌های اندازه‌گیری این متغیرها به ترتیب آورده شده است. در این پژوهش، تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از تحلیل عاملی مرتبه‌ی اول، تحلیل عاملی مرتبه‌ی دوم و تحلیل مسیر صورت گرفته است. این تحلیل توسط مدل معادلات ساختاری و با استفاده از نرم‌افزار آماری LISREL انجام شده است. در بررسی هر کدام از مدل‌ها سؤال اساسی مطرح شده این است که آیا این مدل اندازه‌گیری مناسب است؟ که برای پاسخ به این پرسش بایستی آماره χ^2 و سایر معیارهای مناسب بودن برازش مدل، مورد بررسی قرار گیرد. بدین‌صورت، مدلی مناسب است که دارای حالت‌های بهینه‌ی ذیل باشد. آزمون χ^2 هرچه کم‌تر باشد بهتر است، زیرا این آزمون

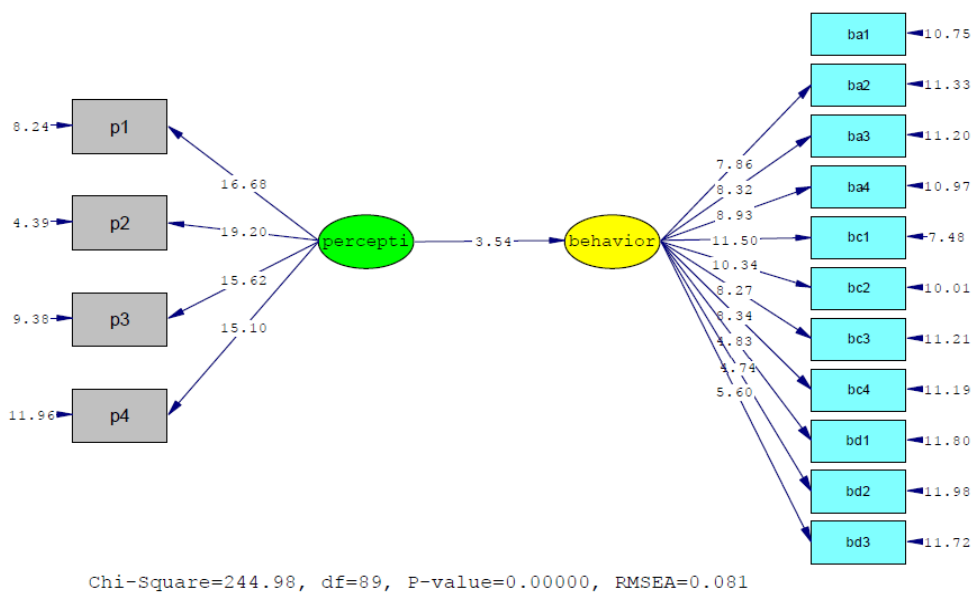

اختلاف بین داده و مدل را نشان می‌دهد. آزمون GFI^1 و $AGFI^2$ از ۹۰ درصد بایستی بیشتر باشد. آزمون $RMSR$ هرچه کم‌تر باشد بهتر است، زیرا این آزمون یک معیار برای میانگین اختلاف بین داده‌های مشاهده شده و داده‌های مدل است.

۴-۶- آزمون فرضیات پژوهش

پس از اجرای تحلیل تأییدی، برای برقراری روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته‌ی تحقیق، مدل پیشنهادی با استفاده از نرم افزار لیزرل ۸/۸ آزمایش شد. این روش تجزیه و تحلیل چندمتغیره یکی از قوی‌ترین روش‌های تجزیه و تحلیل در تحقیقات علوم رفتاری و اجتماعی است، زیرا ماهیت این گونه موضوعات چند متغیره است و نمی‌توان آن‌ها را با شیوه‌ی دو متغیره حل کرد. تجزیه و تحلیل چندمتغیره به یکسری روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاق می‌شود که ویژگی‌های اصلی آن، تجزیه و تحلیل همزمان K متغیر مستقل و N متغیر وابسته است. همان‌طور که در شکل ۳ مشاهده می‌شود، برای آزمون فرضیات اصلی تحقیق از مدل مفهومی پژوهش در حالت ضرایب معناداری استفاده شده است. در این حالت، در صورتی که مقدار T -Value از $1/96$ بیشتر تر و یا از $1/96$ - کم‌تر باشد، فرضیه‌ی صفر رد و فرضیه‌ی یک تأیید می‌گردد. علاوه بر این مقدار بارهای عاملی برای مدل نهایی نیز در شکل ۴ نشان داده شده است. هم‌چنین در شکل‌های ۵ و ۶ نتایج فرضیات فرعی قابل مشاهده می‌باشد.

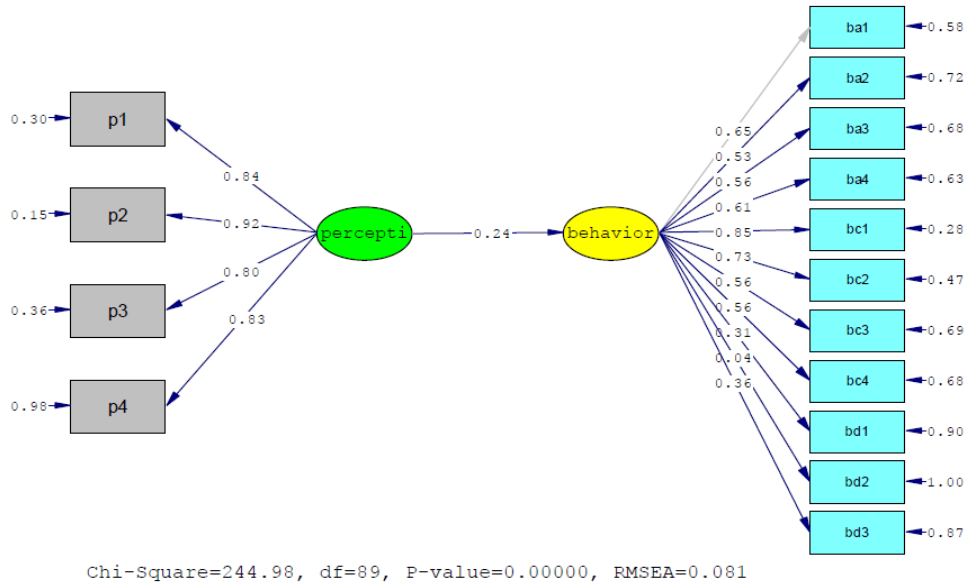
۴-۶-۱- نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی اصلی تحقیق با استفاده از تحلیل مدل معادلات ساختاری

شکل ۳- آزمون مدل مفهومی فرضیات اصلی در حالت ضرایب معناداری.

¹Goodness of fit index
²Adjusted goodness of fit index

شکل ۴-آزمون مدل مفهومی فرضیات اصلی در حالت بارهای عاملی.

جدول ۴- شاخص‌های نیکویی برازش برای فرضیات اصلی.

ردیف	معیارهای برازش مدل	شاخص	بعد	حد مطلوب	نتیجه
۱	کای دو نسبی	χ^2/df	۲,۷۵	۳ <	قابل قبول
۲	ریشه میانگین مجذورات تقریب	RMSEA	۰,۰۸۱	۰/۱ <	بrazش خوب
۳	ریشه مجذور مانده‌ها	RMR	۰,۰۱۵	حدود صفر	قابل قبول
۴	شاخص برازش هنجار شده	NFI	۰,۹۴	۰/۹۰ >	بسیار خوب
۵	شاخص نرم برازندگی	NNFI	۰,۹۴	حدود یک	بسیار خوب
۶	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰,۹۱	۰/۹۰ >	بسیار خوب
۷	شاخص برازش نسبی	RFI	۰,۹۲	۰/۹۰ >	بسیار خوب
۸	شاخص برازش اضافی	IFI	۰,۹۲	۰/۹۰ >	بسیار خوب
۹	شاخص برازندگی	GFI	۰,۹۳	۰/۹۰ >	بسیار خوب
۱۰	بrazندگی تعدیل یافته	AGFI	۰,۹۴	۰/۹۰ >	بسیار خوب

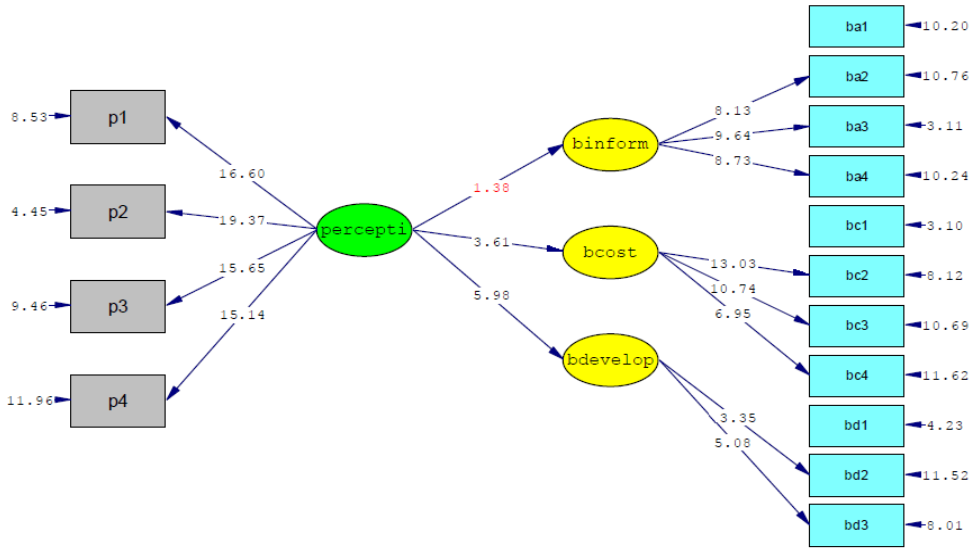
۴-۷- آزمون فرضیه‌ی اصلی

در آزمون فرضیه‌ی موردنظر با استفاده از مدل معادلات ساختاری، اولاً خروجی نرم‌افزار نشان‌دهنده‌ی مناسب بودن مدل ساختاری برازش‌یافته برای آزمون فرضیه‌ی اصلی است. هم‌چنین شکل ۳، معناداری ضرایب و پارامترهای به‌دست‌آمده‌ی مدل ساختاری ادراک استانداردهای حسابداری و رفتار مالی را نشان می‌دهد. ضرایب به‌دست‌آمده زمانی معنادار می‌باشند که مقدار آزمون معناداری آنها از عدد $1/96$ بزرگ‌تر و از عدد $1/96$ کوچک‌تر باشد. همان‌طور که مشاهده می‌شود ضریب معناداری میان ادراک استانداردهای حسابداری و رفتار مالی کارکنان برابر با $3/54$ می‌باشد. در نتیجه، فرضیه‌ی یک تایید و نفیض آن، فرضیه‌ی صفر رد می‌گردد. بنابراین مدل ساختاری نشان می‌دهد بین ادراک استانداردهای حسابداری و رفتار مالی حسابداران و حسابرسان رابطه‌ی معناداری وجود دارد. هم‌چنین در شکل ۴ اعداد روی مسیرها نشان می‌دهد که متغیر ادراک استانداردهای حسابداری به میزان $0/24$ بر متغیر رفتار مالی تاثیر دارد.

جدول ۵- نتیجه مربوط به بررسی فرضیات اصلی پژوهش.

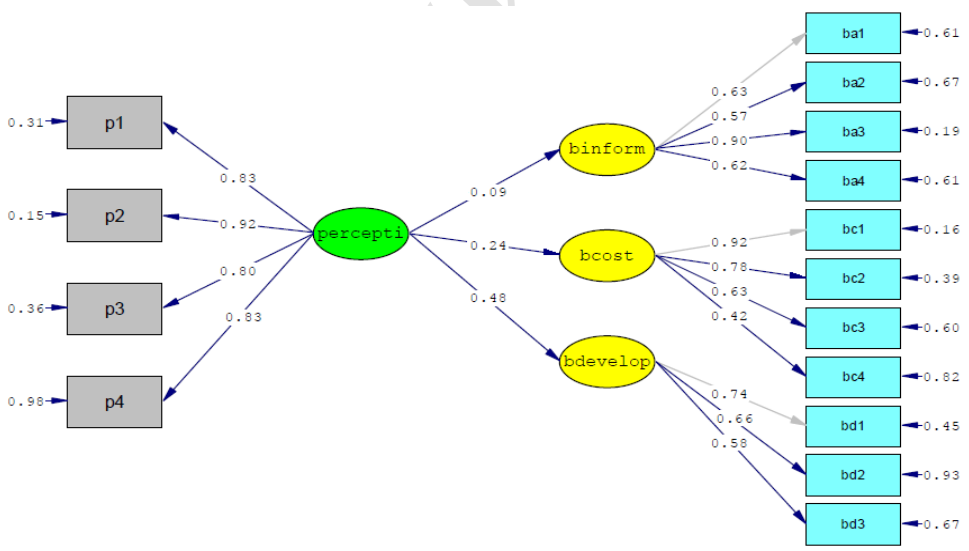
نتیجه	رابطه موجود در مدل	سطح معناداری	بارعاملی	فرضیه
تأیید	ادراک استانداردهای حسابداری-رفتار مالی	۳/۵۴	۰/۲۴	۱

۴-۷-۱- نتایج حاصل از آزمون فرضیات فرعی تحقیق با استفاده از تحلیل مدل معادلات ساختاری

Chi-Square=245.51, df=87, P-value=0.00000, RMSEA=0.078

شکل ۵- آزمون مدل مفهومی فرضیات فرعی در حالت ضرایب معناداری.

Chi-Square=245.51, df=87, P-value=0.00000, RMSEA=0.078

شکل ۶- آزمون مدل مفهومی فرضیات فرعی در حالت بارهای عاملی.

جدول ۶- شاخص‌های نیکویی برازش برای مدل نهایی.

ردیف	معیارهای برازش مدل	شاخص	بعد	حد مطلوب	نتیجه
۱	کای دو نسبی	χ^2/df	۲/۸۲	$3 <$	قابل قبول
۲	ریشه میانگین مجذورات تقریب	RMSEA	۰/۰۷۸	$0/1 <$	برازش خوب
۳	ریشه مجذور مانده‌ها	RMR	۰/۰۱۸	حدود صفر	قابل قبول
۴	شاخص برازش هنجار شده	NFI	۰/۹۲	$0/90 >$	بسیار خوب
۵	شاخص نرم برازندگی	NNFI	۰/۹۵	حدود یک	بسیار خوب
۶	شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰/۹۱	$0/90 >$	بسیار خوب
۷	شاخص برازش نسبی	RFI	۰/۹۲	$0/90 >$	بسیار خوب
۸	شاخص برازش اضافی	IFI	۰/۹۱	$0/90 >$	بسیار خوب
۹	شاخص برازندگی	GFI	۰/۹۳	$0/90 >$	بسیار خوب
۱۰	برازندگی تعدیل یافته	AGFI	۰/۹۳	$0/90 >$	بسیار خوب

۴-۷-۲- آزمون فرضیه‌ی فرعی اول

در آزمون فرضیه‌ی موردنظر با استفاده از مدل معادلات ساختاری، اولاً خروجی نرم‌افزار نشان‌دهنده‌ی مناسب بودن مدل ساختاری برازش یافته برای آزمون فرضیه‌ی فرعی اول است. هم‌چنین شکل ۵، معناداری ضرایب و پارامترهای به‌دست آمده‌ی مدل ساختاری ادراک استانداردهای حسابداری و مزایای اطلاعات حسابداری را نشان می‌دهد. ضرایب به‌دست آمده زمانی معنادار می‌باشند که مقدار آزمون معناداری آن‌ها از عدد ۱/۹۶ بزرگ‌تر و از عدد ۱/۹۶- کوچک‌تر باشد. همان‌طور که مشاهده می‌شود ضریب معناداری میان ادراک استانداردهای حسابداری و مزایای اطلاعات حسابداری کارکنان برابر با ۱/۳۸ می‌باشد. در نتیجه فرضیه‌ی صفر، تایید و نفیض آن، فرضیه‌ی یک رد می‌گردد. بنابراین مدل ساختاری نشان می‌دهد، بین ادراک استانداردهای حسابداری و مزایای اطلاعات حسابداری حسابداران و حسابرسان رابطه‌ی معناداری وجود ندارد.

۴-۷-۳- آزمون فرضیه‌ی فرعی دوم

در آزمون فرضیه‌ی موردنظر با استفاده از مدل معادلات ساختاری، اولاً خروجی نرم‌افزار نشان‌دهنده‌ی مناسب بودن مدل ساختاری برازش یافته برای آزمون فرضیه‌ی فرعی دوم است. هم‌چنین شکل ۵، معناداری ضرایب و پارامترهای به‌دست آمده‌ی مدل ساختاری ادراک استانداردهای حسابداری و منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری را نشان می‌دهد. ضرایب به‌دست آمده زمانی معنادار می‌باشند که مقدار آزمون معناداری آن‌ها از عدد ۱/۹۶ بزرگ‌تر و از عدد ۱/۹۶- کوچک‌تر باشد. همان‌طور که مشاهده می‌شود ضریب معناداری میان ادراک استانداردهای حسابداری و منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری کارکنان برابر با ۳/۶۱ می‌باشد. در نتیجه، فرضیه‌ی یک، تایید و نفیض آن، فرضیه‌ی صفر رد می‌گردد. بنابراین مدل ساختاری نشان می‌دهد، بین ادراک استانداردهای حسابداری و منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری حسابداران و حسابرسان رابطه‌ی معناداری وجود دارد. هم‌چنین در شکل ۶ اعداد روی مسیرها نشان می‌دهند که متغیر ادراک استانداردهای حسابداری به میزان ۰/۲۴ بر متغیر منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری تاثیر دارد.

۴-۷-۴- آزمون فرضیه‌ی فرعی سوم

در آزمون فرضیه‌ی موردنظر با استفاده از مدل معادلات ساختاری، اولاً خروجی نرم‌افزار نشان‌دهنده‌ی مناسب بودن مدل ساختاری برازش یافته برای آزمون فرضیه‌ی فرعی سوم است. هم‌چنین شکل ۵، معناداری ضرایب و پارامترهای به‌دست آمده‌ی مدل ساختاری ادراک استانداردهای حسابداری و توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری را نشان می‌دهد. ضرایب به‌دست آمده زمانی معنادار می‌باشند که مقدار آزمون معناداری آن‌ها از عدد ۱/۹۶ بزرگ‌تر و از عدد ۱/۹۶- کوچک‌تر باشد. همان‌طور که مشاهده می‌شود ضریب معناداری میان ادراک استانداردهای حسابداری و توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری کارکنان برابر با ۵/۹۸ می‌باشد. در نتیجه فرضیه‌ی یک، تایید و نفیض آن، فرضیه‌ی صفر رد می‌گردد. بنابراین مدل ساختاری نشان می‌دهد، بین ادراک استانداردهای حسابداری و توسعه‌ی

ادراک اطلاعات حسابداری حسابداران و حسابرسان رابطه‌ی معناداری وجود دارد. هم‌چنین در شکل ۶ اعداد روی مسیرها نشان می‌دهد که متغیر ادراک استانداردهای حسابداری به میزان ۰/۴۸ بر متغیر توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری تأثیر دارد.

جدول ۷- نتیجه‌ی مربوط به بررسی فرضیات فرعی تحقیق.

نتیجه	رابطه‌ی موجود در مدل	سطح معناداری	بارعاملی	فرضیه
تأیید	ادراک استانداردهای گزارشگری مالی-مزایای اطلاعات حسابداری	۱/۳۸	۰/۰۹	
تأیید	ادراک استانداردهای گزارشگری مالی-منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری	۳/۶۱	۰/۲۴	
تأیید	ادراک استانداردهای گزارشگری مالی-توسعه ادراک اطلاعات حسابداری	۵/۹۸	۰/۴۸	

۵- نتیجه‌گیری

یکی از عوامل مهم در تصمیم‌گیری، داشتن یکی سیستم اطلاعاتی است. اطلاعات برای استفاده‌کنندگان به‌ویژه سرمایه‌گذاران، منبع گران‌بهایی به‌شمار می‌رود. اطلاعات، آگاهی و هوشیاری می‌دهد، شگفتی می‌آفریند و انگیزه ایجاد می‌کند و از عدم قطعیت و نابسامانی یک انتخاب، می‌کاهد. در این میان، حسابداری به‌عنوان یک سیستم اطلاعاتی نقشی مهمی در پردازش داده‌های مالی ایفا می‌کند. امروزه، توسعه‌ی مجموعه‌ای از اصول و استانداردهای حسابداری جهان شمول که مقایسه‌ی اطلاعات مالی مربوط به کشورهای مختلف را ممکن سازد، امری ضروری است و دستیابی به یک سامانه‌ی یکپارچه‌ی گزارشگری مالی جهت حضور در بازارهای بین‌المللی و جذب سرمایه‌های خارجی اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. کاربران اطلاعات حسابداری، طیف نسبتاً گسترده‌ای را شامل می‌شود. در این پژوهش به تأثیر بررسی نقش حسابداری بر رفتار مالی مورد بررسی قرار گرفت. به‌منظور استنباط فرضیه‌های پژوهش از پرسشنامه استفاده شد، که این پرسشنامه بین ۲۸۸ نفر از کاربران اطلاعات حسابداری در سال ۱۳۹۶ توزیع گردید. در فرضیه‌ی اصلی، رابطه‌ی بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و رفتار مالی مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌دهند بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و رفتار مالی ارتباط مثبت و معناداری دارد. به‌عبارت دیگر افرادی که درک بهتری از استانداردهای حسابداری داشته باشند، تصمیمات آگاهانه‌ای اتخاذ می‌نمایند. اطلاعات حسابداری از مهم‌ترین منابع اطلاعاتی است که به‌عنوان محصول اصلی سیستم حسابداری، نقش اساسی در تصمیم‌گیری‌های گروه‌های مختلف بازار سرمایه ایفا می‌کند. این اطلاعات طی یک فرایند محاسباتی و بر اساس اصول و استانداردهای مراجع ذی‌صلاح اندازه‌گیری و ارائه می‌شوند و که موجب افزایش یکپارچگی و یکنواختی اطلاعات حسابداری شده و سرمایه‌گذاران می‌توانند در تصمیمات سرمایه‌گذاری از آن بهره‌مند شوند، در صورتی یکپارچگی و یکنواختی وجود نداشته باشد، احتمال تصمیم‌گیری‌های نادرست به‌وسیله گیرنده اطلاعات افزایش می‌یابد، بر این اساس می‌توان استدلال نمود بین درک استانداردهای حسابداری و رفتار مالی ارتباط معنادار و مثبتی وجود دارد.

در فرضیه‌ی فرعی اول، رابطه‌ی بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و مزایای اطلاعات حسابداری مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از این موضوع است که ادراک استانداردهای گزارشگری مالی موجب افزایش مزایای اطلاعات حسابداری می‌شود. از آن‌جا که حسابداری یک فعالیت انسانی است که تحت برداشت‌ها، تفسیرها و قضاوت‌های مربوط به نحوه‌ی به‌کارگیری مفاهیم و استانداردهای حسابداری قرار می‌گیرد که با هدف یکسان‌سازی است، درک بهتر ادراک استانداردهای حسابداری می‌تواند، قابلیت مقایسه‌ی اطلاعات مالی را افزایش دهد که مهم‌ترین مزایای اطلاعات حسابداری محسوب می‌شود. با توجه به این‌که قابلیت مقایسه‌ی صورت‌های مالی، میزان تشابه انتخاب‌های روش‌های حسابداری بین دو یا چند شرکت را توصیف می‌کند و نشان‌دهنده‌ی ارتباط بین دو یا چند بخش اطلاعات است، دارای یک مزیت مقایسه‌ای برای سرمایه‌گذاران می‌باشد. هم‌چنین قابلیت مقایسه‌ی صورت‌های مالی می‌تواند کیفیت اطلاعات را نشان دهد که کاربران را قادر می‌سازد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های عملکرد مالی دو شرکت را تشخیص دهد، بر این اساس ادراک استانداردهای حسابداری نقش قابل‌توجهی در راستای افزایش مزایای اطلاعات حسابداری دارد. در فرضیه‌ی فرعی دوم، رابطه‌ی بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و منافع و هزینه‌های اطلاعات حسابداری مورد بررسی قرار گرفت. روش‌های مختلفی برای ارائه بهتر نقش حسابداری به‌منظور علامت‌دهی اطلاعات وجود دارد که در میان آن‌ها، درک دقیق استانداردهای گزارشگری مالی به‌عنوان یکی از روش‌های مهم، در نظر گرفته می‌شود. در واقع، درک استانداردهای حسابداری موجب بهبود فضای معاملاتی و تشخیص بهتر منافع و هزینه‌های حاصل از تصمیم‌گیری‌ها خواهد شد. یافته‌ها حاکی از این موضوع است که ادراک استانداردهای حسابداری موجب شناسایی بهتر منافع و هزینه‌های حاصل از ارائه‌ی اطلاعات حسابداری می‌شود. در واقع بر مبنای علامت‌دهی، اعتماد و درک بهتر

استانداردهای حسابداری، موجب بهبود شناخت منافع و هزینه‌های حاصل از تصمیمات آتی اشخاص می‌گردد. در فرضیه‌ی فرعی سوم رابطه‌ی بین ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها حاکی از این موضوع است که ادراک استانداردهای گزارشگری مالی موجب توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری می‌شود. براساس استاندارد شماره‌ی یک حسابداری ایران، هدف از گزارشگری مالی، ارائه‌ی اطلاعاتی طبقه‌بندی‌شده درباره‌ی وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیم‌های اقتصادی مفید واقع می‌شود. وجود اطلاعات مالی یکپارچه براساس استانداردهای حسابداری، یکی از ارکان مهم تصمیم‌گیری‌های آگاهانه بوده و در رشد و توسعه‌ی اقتصادی استفاده‌کنندگان اثرگذار است. در واقع، حسابداری، مجموعه‌ی قواعد و روش‌هایی است که با به‌کارگیری آن‌ها، اطلاعات مالی و اقتصادی یک مؤسسه گردآوری، طبقه‌بندی و به شکل گزارش‌های حسابداری تلخیص می‌شود و برای تصمیم‌گیری در اختیار اشخاص علاقه‌مند و ذینفع قرار می‌گیرد. این اشخاص می‌توانند از وضعیت مالی، نتایج عملیات و هم‌چنین دورنمای آینده‌ی مؤسسه مطلع شوند. ادراک بهتر حسابداران از استانداردهای گزارشگری مالی، آن‌ها را قادر می‌سازد در جایگاه حرفه‌ای خود به‌نحو مناسب ایفای نقش کنند. حسابداران به‌عنوان متخصصان مسئول برای تهیه‌ی گزارشات مالی لازم است درک بهتری از استانداردهای حسابداری برای تهیه‌ی گزارش‌های مالی قابل اعتماد، مرتبط، به‌موقع، دقیق، قابل فهم و جامع داشته باشند. در چنین شرایطی که حسابداران درک درستی از استانداردهای حسابداری دارند بهتر می‌توانند اطلاعات حسابداری را ارائه دهند. ارائه‌ی بهتر اطلاعات حسابداری می‌تواند منجر به توسعه‌ی ادراک اطلاعات حسابداری توسط استفاده‌کنندگان اطلاعات حسابداری شود. به‌عبارتی، درک بهتر حسابداران از استانداردها، خود سبب افزایش قابلیت اطمینان صورت‌های مالی گردیده و استفاده‌کنندگان و تحلیلگران می‌توانند با اطمینان بیشتری از این اطلاعات استفاده نمایند. بنابراین، درک استانداردهای حسابداری موجب درک و توسعه‌ی هرچه بهتر اطلاعات حسابداری و ارزشمندی اطلاعات حسابداری خواهد شد. نتایج تمامی فرضیه‌های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های مارتین (۲۰۰۲)؛ هلمان (۲۰۱۶) همخوانی دارد. با توجه به نتایج فرضیه‌های پژوهش، پیشنهاد‌های زیر ارائه می‌گردد:

- یک استاندارد حسابداری دارای کیفیت بالا، اطلاعات حسابداری را از طریق تقویت توانایی استفاده‌کنندگان در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری و اعتباری، بهبود می‌بخشد. باتوجه به این‌که، یافته‌ها نشان داد حسابداری نقش قابل‌توجهی در رفتار مالی سرمایه‌گذاران ایفا می‌کند، به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش حرفه‌ای نهادها و سازمان‌ها پیشنهاد می‌شود زمینه‌های پیش‌تر آموزش استانداردهای حسابداری فراهم آورند تا از این طریق بتوانند در بهبود ادراک استانداردهای گزارشگری مالی و در نتیجه بهبود رفتار مالی مؤثر واقع شوند.
- هم‌چنین به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود، علاوه بر اطلاعات حسابداری، در زمینه‌ی استانداردهای حسابداری اطلاعاتی داشته باشند چرا که، درک بهتر آن موجب اتخاذ تصمیمات آگاهانه‌تری خواهد شد.
- به نهادهای عمومی و حرفه‌ای و تدوین‌کنندگان قوانین پیشنهاد می‌شود برنامه‌ی زمانی پیشرفت کار تدوین کرده و در راستای تفسیر صحیح و یکسان استانداردها، برگزاری گردهمایی‌ها و کارگاه‌های هم‌اندیشی لازم، به صورت ادواری، اقدام نمایند. چنان‌چه نهادهای عمومی و حرفه‌ای و تدوین‌کنندگان قوانین، آموزش این استانداردها را عهده‌دار شوند، از تفاسیر متفاوت که موجب سردرگمی تهیه‌کنندگان صورت‌های مالی می‌شود جلوگیری به‌عمل می‌آید. لذا، با این اقدام می‌تواند باعث درک بهتر کاربران صورت‌های مالی گردند.

منابع

- خواست خدایی، س. (۱۳۹۴). درک بخشهای حرفه‌ای علاقه‌مند در حسابداری و حسابرسی در مورد پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حسابداری، دانشکده علوم انسانی، گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت).
- ساعی، م. ج؛ لاری دشت بیاض، م؛ رستمی، ا. (۱۳۹۶). بررسی دیدگاه استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در خصوص پذیرش و بکارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی. تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ۴۶، ۶۴-۵۱.
- سیف‌اللهی، ر؛ کردلوئی، ح، ر؛ دشتی، ن. (۱۳۹۴). بررسی مقایسه‌ای عوامل رفتاری در سرمایه‌گذاری دارایی‌های مالی. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، ۴(۱۵).
- کمیته تدوین استانداردهای حسابداری. (۱۳۹۵). استانداردهای حسابداری ایران. تهران: انتشارات سازمان حسابرسی.
- کیانوش، م؛ جلیلی، م؛ احمدی، م؛ حسین‌آبادی ساده، د. (۱۳۹۳). میزان درک و شناخت دانشجویان از دانش تأمین مالی شخصی (تحلیل رفتار دانشجویان نسبت به دانش تأمین مالی شخصی). فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، ۳(۱۲)، ۵۳-۴۱.
- محمودی، م؛ هادیان، س. ا. (۱۳۹۱). استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، تفسیر آن و قابلیت مقایسه شرکت‌ها. اولین همایش ملی حسابداری و مدیری. دانشگاه آزاد اسلامی واحد نور.
- مختاری، م. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر بکارگیری استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی بر افزایش کارایی نظام مالیاتی در ایران از دیدگاه متخصصین حسابداری و مالیاتی خراسان جنوبی (پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته حسابداری، دانشگاه سیستان و بلوچستان).

ناصحی فر، و. (۱۳۸۵). رفتار مصرف‌کنندگان خدمات مالی. فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات مدیریت، ۳(۵۰)، ۸۱-۹۶.
نظری، ع. ر؛ فدایی، ا؛ تفی ملایی، س. (۱۳۹۲). نکاتی در خصوص اهمیت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و مزایا و معایب آن. مجله اقتصاد، ۲۱(۲)، ۴۵-۵۲.

- Ball, R. (2006). IFRS: pros and cons for investors: accounting & business research. *International accounting policy forum (2006)* (pp. 5-27).
- Bozkurt, O., & Öz, Y. (2013). Perceptions of professionals interested in accounting and auditing about acceptance and adaptation of global financial reporting standards. *Journal of economics finance and administrative science*, 18(34), 16-23.
- Doupnik, T. S. & Perera, H. (2015). *International accounting, 4th edition*. McGraw-Hill: New Yor.
- Fiksenbaum, L., Marjanovic, Z., & Greenglass, E. (2017). Financial threat and individuals' willingness to change financial behavior. *Review of behavioral finance*, 9(2), 128-147.
- Hellmann, A., Perera, H., & Patel, C. (2010). Contextual issues of the convergence of International Financial Reporting Standards: the case of Germany. *Advances in accounting*, 26(1), 108-116.
- Hellmann, A. (2016). The role of accounting in behavioral finance. *Journal of behavioral and experimental finance*, 9, 39-42.
- Jeanne, M. H., Sondra G. B., Hilgert, M. (2003). Patterns of financial behaviors: implications for community educators and policy makers. *2003 federal reserve system community affairs research conference*.
- Martin, J. (2001). *Organizational culture: mapping the terrain*. Sage publications.
- Wingwon, B., & Piriyaikul, M. (2010, July). Determinants of perceived performance perceived CSR, perceived product and service quality, customer citizenship behavior of modern trade in Northern region Thailand. *Proceedings of the international conference on toward enhancement of economic, social, technological and environmental development for welfare implications in the greater mekong sub-region and asia-pacific* (pp. 1-18).
- Strömbäck, C., Lind, T., Skagerlund, K., Västfjäll, D., & Tinghög, G. (2017). Does self-control predict financial behavior and financial well-being? *Journal of behavioral and experimental finance*, 14, 30-38.
- Xiao, J. J., Tang, C., & Shim, S. (2009). Acting for happiness: financial behavior and life satisfaction of college students. *Social indicators research*, 92(1), 53-68.

Archive of SID